

YENİ AZƏRBAYCAN

<http://www.yeniazərbaycan.com>

Azərbaycanın dövlət müstəqilliyi Azərbaycan xalqının milli sərvətidir

İlhamə RƏSULOVA

Həmsöhbətimiz “Diksiya Akademiyası”nın təsisçisi Cəlalə Nəzəroğludur.

- Cəlalə xanım, biz sizi teleaparıcı kimi tanıyırdıq. Sonra “Diksiya Akademiyası”nı təsis etdiyinizi gördük. Bu təlim mərkəzi hansı zərurətdən yarandı?

- “Diksiya Akademiyası” MMC Azərbaycanda insanların nitqini hərtərəfli formada təkmilləşdirmək üzrə fəaliyyət göstərən yeganə şirkətdir. Biz şifahi və yazılı nitqlə məşğuluq. Əhatə dairəmiz genişdir, bağça səviyyəsindən tutmuş, karyerasında ən uca zirvəyə yüksəlmiş insanlara qədər, hər kəsin düzgün nitq mədəniyyətinə yiyələnməsinə kömək edirik. Ölkəmizdə bu sahəyə uzun illər böyük diqqət ayrılmayıb. Uzağa getməyək, qonşu Rusiya və Türkiyə ilə müqayisədə bizim insanların özünü ifadədə daha çox çətinlik çəkirlər. Ən yüksək rütbəli şəxslər belə, bəzən onlara verilən suallara aydın cavab verə bilmir, fikirlərini çox qarışıq ifadə edirlər. Uşaqlarımız utancaq olurlar, tələbələrımız fikirlərini sıxılaraq dilə gətirirlər. Bunları nəzərə alaraq şirkətin yaradılmasına ehtiyac hiss etdik.

- Neçə əməkdaşla fəaliyyət göstərsiniz?

- Təlimçilərimizin sayı 9 nəfərdir. Ümumilikdə, şirkətdə 25 nəfər çalışır.

- Bu gün bir çox keçmiş aparıcının müxtəlif sahələrdə təlimlər keçməsinə müşahidə etmək olur. Onlardan sizinlə işləyənlər varmı?

- Mənimlə hansısa aparıcı çalışmış. Amma fərdi qaydada öz işini quranlar var. Biz 5 yaşından yuxarı hər kəsə xidmət göstəririk. Şirkətlərdən sifarişlər alırıq, əməkdaşları ilə məşğul oluruq. Seminarlar, təlimlər keçiririk, qrup və fərdi təlimlər veririk.

- Yüksək vəzifəli şəxslərdən özünü təkmilləşdirmək üçün müraciətlər olub?

- Bəli, olur. Çox zaman ofisə gəlmək istəməirlər. Fərdi qaydada məşğul olmaq lazım gəlir. Əməkdaşlarımız onların ofisinə gedirlər.

- Nə qədər müddətə yaxşı nəticə əldə etmək olur?

- Bu, hər kəsin fərdi xüsusiyyətlərindən və problemlərindən asılıdır. Elə şəxslər var ki, diksiya ilə bağlı bütün çatışmazlıqlar onda var. Elə adam var, gö-

zəl nitqi var, artikulyasiyası normaldır, lakin bədən dili, mimikaları, jestləri düzgün istifadə etmir. Elə adam var, söz ehtiyatı azdır. Təxminən 3-4 aya bütün problemləri aradan qaldırmaq, yaxşı nəticə almaq mümkün olur.

- 3 aya söz ehtiyatının zənginləşməsi bir qədər qəribə görünür. Bunun üçün bəzən ömrümüzü, məktəb həyatımızı həsr etməli oluruq...

- Bu, həmin şəxsin ana dilidirsə, mümkündür. Sadəcə, bu dildə işlətməli olduğu ədəbi kəlmələr və kənarlaşdırılması vacib olan jarqon ifadələr barədə məlumat veririk.

- Nitq mədəniyyətini formalaşdırmaq fərdi inkişafın bir növüdür. Başqa fərdi inkişaf sahələrinə də toxunursunuz?

- Bəzən bizə müraciətlər olur. Şirkət rəhbəridir, əməkdaşları ilə necə da-

da kəsmək olar, baş da kəsdirmək olar. Sözlə yanaşı baxış, mimika, jestlər də böyük önəm daşıyır. Bəzən həqiqəti deyərək üzündə elə inamsız ifadə olurlar ki, kimsə səni ciddi qəbul etməz. Və ya xoş sözlər deyən şirkət rəhbərinə əməkdaş inanmır. Çünki danışıqı soyuq, mimikası laqeyddir, o, istədiyi effekti, əlbəttə, almayacaq. Bəzi rəhbərlər hələ də köhnə qaydalarla idarə edirlər.

- Nitq mədəniyyətinə yiyələninib, başqalarını manipulyasiyaya məruz qoymaq, bundan başqa məqsədlərlə istifadə etmək mümkündür?

- Bəli, mümkündür. Amma biz verdiyimiz təlimdən kimin hansı məqsədlə istifadə edəcəyini bilə bilmərik. Bunu kimsə öncədən bilməz. Hər şey insanın niyyətinə, düşüncəsinə bağlıdır. Bizim təlimlərimiz insanlarla münasibətləri

olurlar. Və ya kimsə böyük nifrəti qəzəbi var, düşüncələrində onunla savaşırsın. Bu daxili savaş insanın özünə zərərdir. Söz düşüncənin məhsuludur. Birinci gözəl

verər. Bu mənada, bədən dilinin də çox önəmi var. Bəzi insanlar deyirlər ki, “mən qırmızı adamam”. Bununla öyünürlər, əslində, burada öyünüləsi heç nə yoxdur, qarşındakı adamı “qırıp-tökmək” yüksək məziyyət deyil. Həqiqəti de, amma onu fərqli formada, incitməyəcək şəkildə ifadə et. Bu qaydalara tək cəmiyyət arasında deyil, ailədə də riayət etmək lazımdır. Acı sözlə yalnız ətrafındakıları özündən uzaqlaşdırarsan, yaxınlığında kimsə varsa, o da hansısa maraqlarına görə susmalı olur, dost kimi görünür.

Düzgün danışmaq bir sənətdir, şahmat oyununa bənzəyir

nışmalı olduğunu bilmir. Bunu öyrədirik. Bəzən deyir, “necə danışmaq lazım olduğunu bilirəm, lakin effektiv deyil”. Biz bədən dili, mimika, pauzaların verilməsi, oturuş-duruş kimi qaydaların necə effektiv ola biləcəyini öyrədirik. İdarəetmədə nitq mədəniyyətini öyrədirik. Elə kəlmələr var ki, onu nitqin əvvəlində demək doğru olmaz. Öncə söhbətə giriş düzgün qurulmalıdır ki, sonda deyəcəyiniz əsas məsələ öz səmərəsini versin. Qarşındakı insanın da maraqlarını nəzərə almaq lazımdır. Bu, bir şahmat oyununa bənzəyir. Kəlmələri doğru seçmək, nə zaman deyiləcəyini bilmək bir sənətdir.

-Yəni hər sözün öz yeri, hər yerin öz sözü var.

- Tamamilə doğrudur. Bundan əlavə, insanlar arasında doğru ünsiyyət necə qurulmalıdır, bu barədə təlimlər keçirik. Bu, çox önəmli məsələlərdəndir. Atalarımız söz haqqında çox müdrik kəlmələr söyləyiblər. Söz var, dağa qaldır, söz var, dağdan endirər, sözlə savaş

yaxşılığa doğru dəyişməyə yönəlib. Məsələn, biri işdə möhkəm əsəbiləşib, bu ona haqq vermir ki, əsəbini bir başqasının üstünə töksün. Hər bir insanın e qosu var, onu zədələmək olmaz. Hətta iş yerində bir əməkdaşın hansısa yarıtması işi olubsa, onu kobud formada söyləmək olmaz. Öncə yaxşı işlərini söylə, təqdir et, sonra çatışmayan cəhətini bildir. Şəxsi qərəz olmadan, şəxsiyyətinə toxunmadan. Sevindirici haldır ki, son zamanlar Azərbaycanda bir çox şirkət rəhbərləri əməkdaşların işini stimullaşdırmaq üçün bu qaydalara əməl edirlər. Lakin bu, böyük əksəriyyət deyil.

-Daxili nitq mədəniyyətinin formalaşdırılması anlayışı nədir? Yəni etiket qaydası olaraq gözəl danışmaq şərtdir, bu belə qəbul olunub. Bəs insan özü ilə danışıq, daxilinə nəyisə düşünərkən bunu nə üçün gözəlləşdirməlidir?

- Bəzi insanlar kimsə haqqında düşüncələri neqativ olsa da, hansısa səbəblərdən həmin şəxsin üzünə gülümsəməli

düşünməyi öyrənməliyik. Kiminsə həyatını müşahidə edib, onun haqqında qara-qara düşünməkdənsə, özümüzə “mən özümü necə təkmilləşdirməliyəm?”, “mən necə daha güclü, daha yaxşı ola bilərəm?” kimi suallar verməliyik. Bu beynimizi özümüzü inkişaf etdirməyə yönləndirəcək. Daxilən neqativ düşüncə, zahirən pozitiv görünməkdir. Hər şeydən çox özümü zərər vururuq, boşuna zaman sərf edirik. Buna ayrılan zamanı özümüzü yüksəltməyə sərf edə bilərik.

-Necə düşünürsünüz, həqiqətən danışmaq həyatı qazanmaq olarmı?

- Əslində, insanların başına nə gəlirsə, dilinin ucbatından gəlir.

-Yəni, dilin cəzasını baş çəkir?

- Eynən. Təsədüfi qəzaları, xəstəlikləri nəzərə almıram. İnsanlarla münasibətlərimizi korlayan bizim dilimiz, sözlərimizdir. Acı söz deyərək, ətrafımızdakıları özümüzə uzaqlaşdırırıq, birini təhqir edirik, o da eyni şəkildə cavab

Müəyyən zaman sonra hiss edəcəksən ki, əslində, öz dilin və sözlərinlə özünə yalnızlıq divarı hörmüsen. Çevrəmizdəkiləri mənfi enerji ilə yükləməyin anlamı yoxdur. Hər kəs özünü təkmilləşdirməyə ailə münasibətlərindən başlasa, xeyli yol qət edilmiş olar.

- Bu gün teleaparıcılarımızın bir çoxunun nitqində böyük qüsurlar var. Onlar arasından sizə müraciət edənlər olur?

- Bir qədər siması tanınanların e qosu imkan vermir ki, hansısa təlimlərə qatılınsın, kimdensenə nə isə öyrənsinlər. Yeni başlayan, bu yolda irəliləmək istəyən gəncləri isə bizə yönləndiririk.

-Yenidən televiziya layihələriniz olacaq?

- Televiziya zamanımı çox alırdı deyərək ayrılmalı oldum. Ayda bir və ya 2 dəfə çıxmaq şərti ilə hansısa layihələr olsa, buna “yox” deməmə. İndi bizim təlimlərə tələbat həddən çoxdur deyərək, bu sahədə fəaliyyətimin daha faydalı olduğunu düşünürəm.